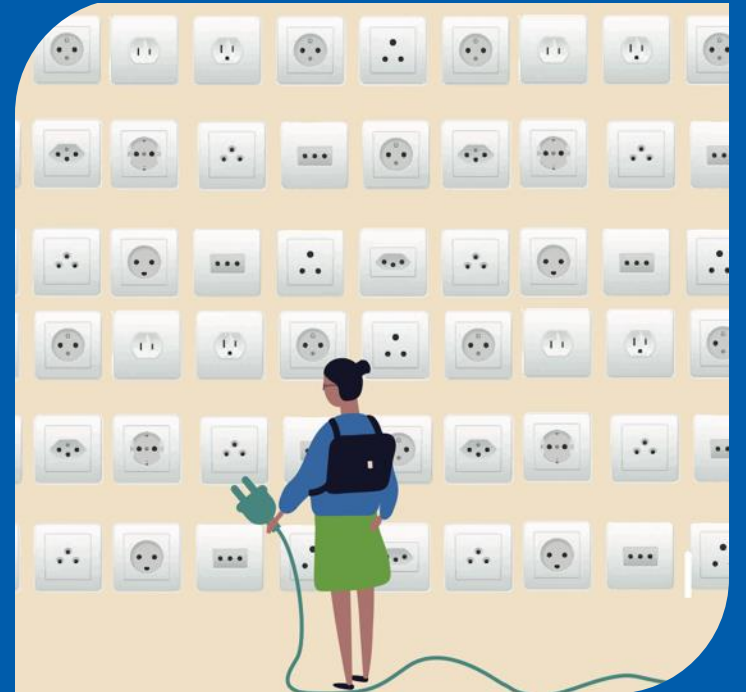
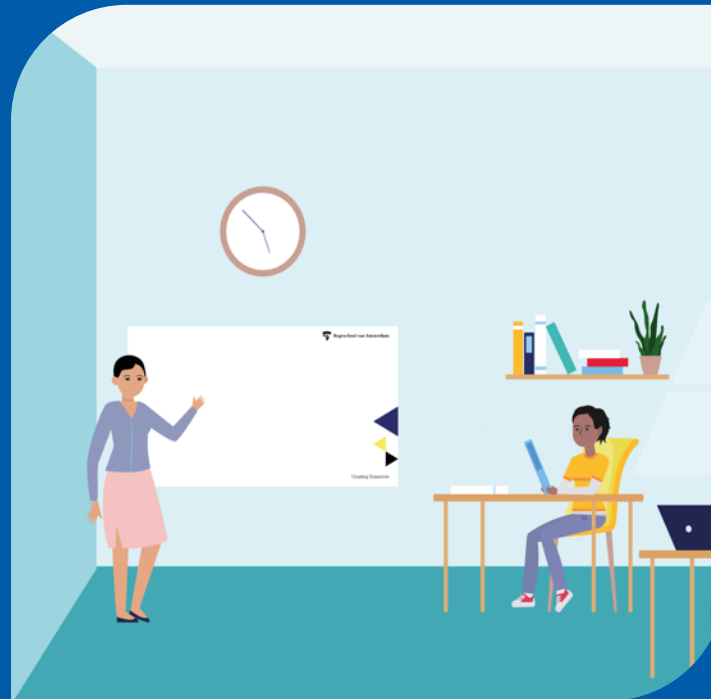

Denk jij of schrijft AI?

Taal, denken, leren
en generatieve AI

Klaas Ruitinga & Carla Stiekema
Studentenzaken HvA (taal@hva.nl)

OPeRA

OnderwijsPartners Regio Amsterdam e.o.
Netwerk voor vo-ho aansluiting

AI-gegenereerde teksten: 'AI-slop'

Correcte zinnen
Goede spelling
Overtuigende toon

Diepgaand begrip
Kritische reflectie
Authentieke stem

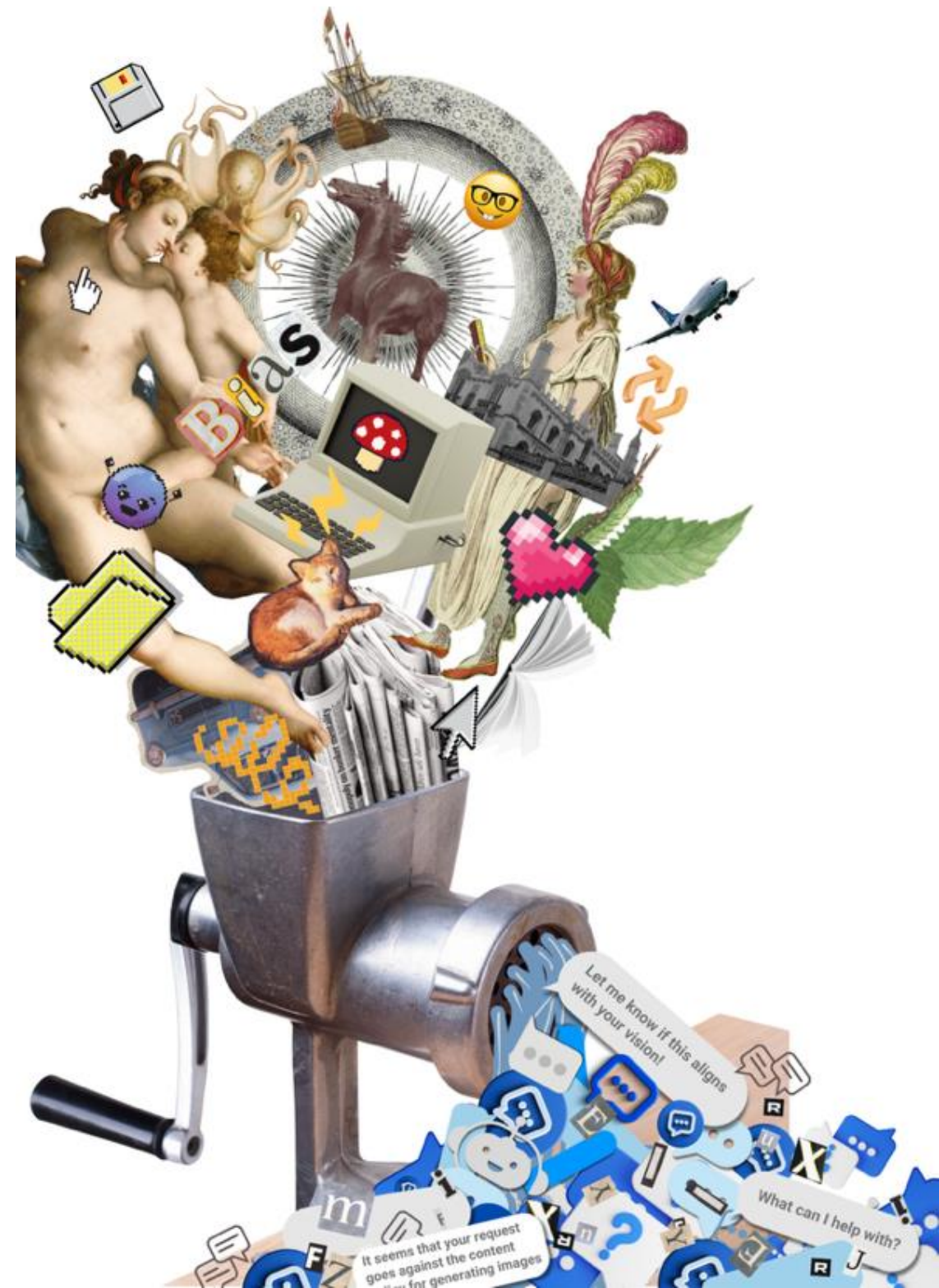

Garbage in = Garbage out

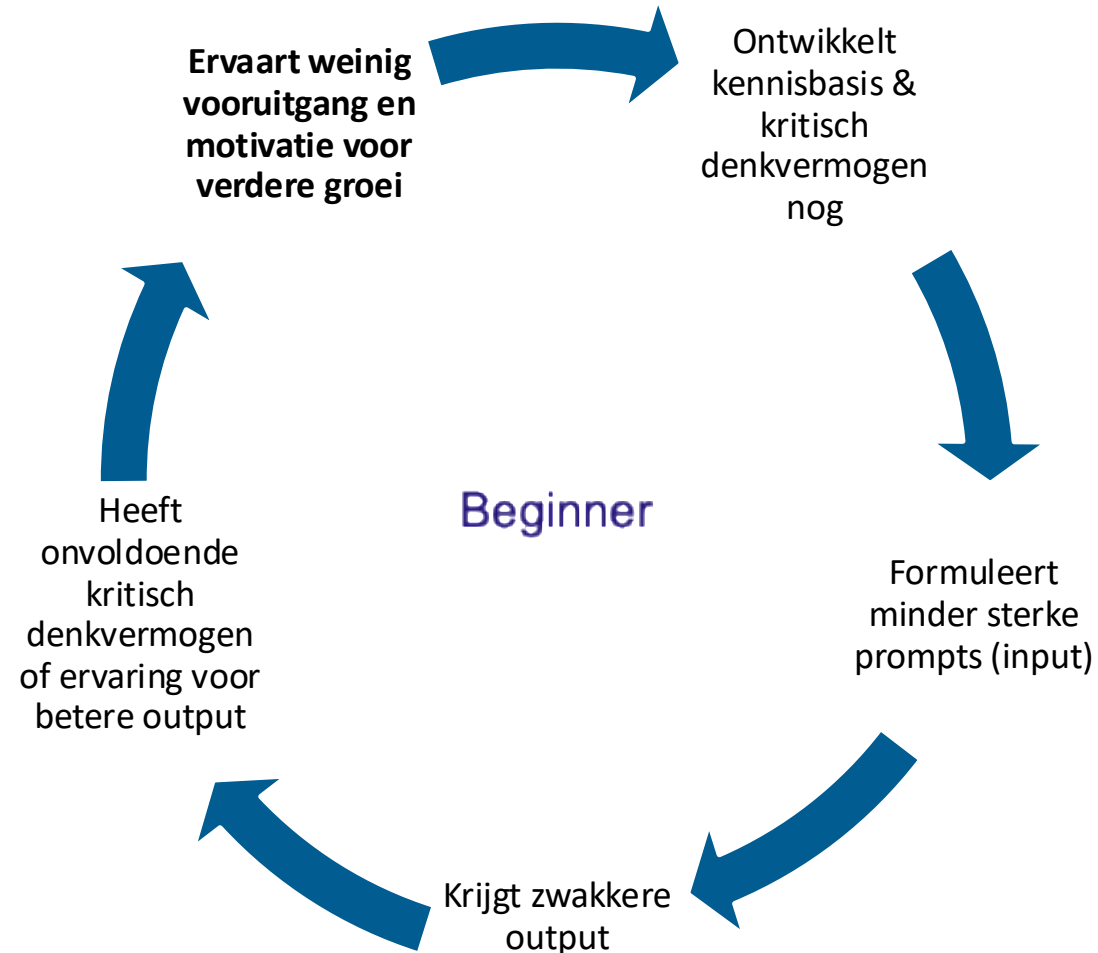
Dus is kennis nodig van:

- de inhoud
- hoe je een goede prompt schrijft
- hoe je een goede tekst schrijft
- hoe je een tekst interpreteert (leest)

Oftewel: taalvaardigheid blijft nodig.

Denkvaardigheid (1)

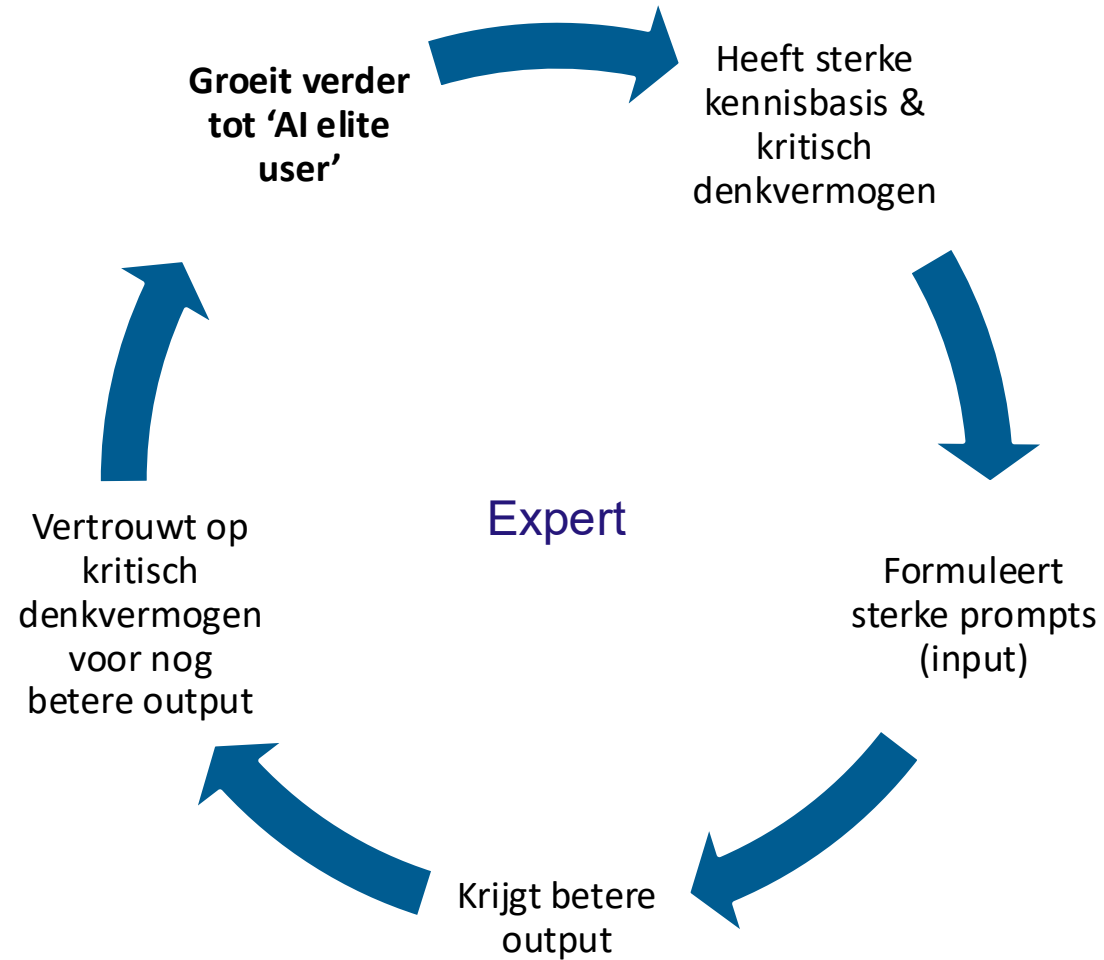

Beginners:

- vertrouwen op de output van GenAI
- ervaren minder cognitieve belasting, maar ook: hebben minder diepgaand begrip

(Gebaseerd op: Kosmyna e.a., 2025;
De Wachter e.a., 2024.)

Denkvaardigheid (2)

Experts:

- gebruiken GenAI strategisch
- ervaren minder cognitieve belasting, maar: zijn nog altijd betrokken bij het materiaal

(Gebaseerd op: Kosmyna e.a., 2025;
De Wachter e.a., 2024.)

- schrijven zonder GenAI
- verbeteren mét GenAI

- (Gebaseerd op: Kosmyna e.a., 2025; The Neuron, 2025.)

Prompten: nadenken over de juiste vraag

Begin met:

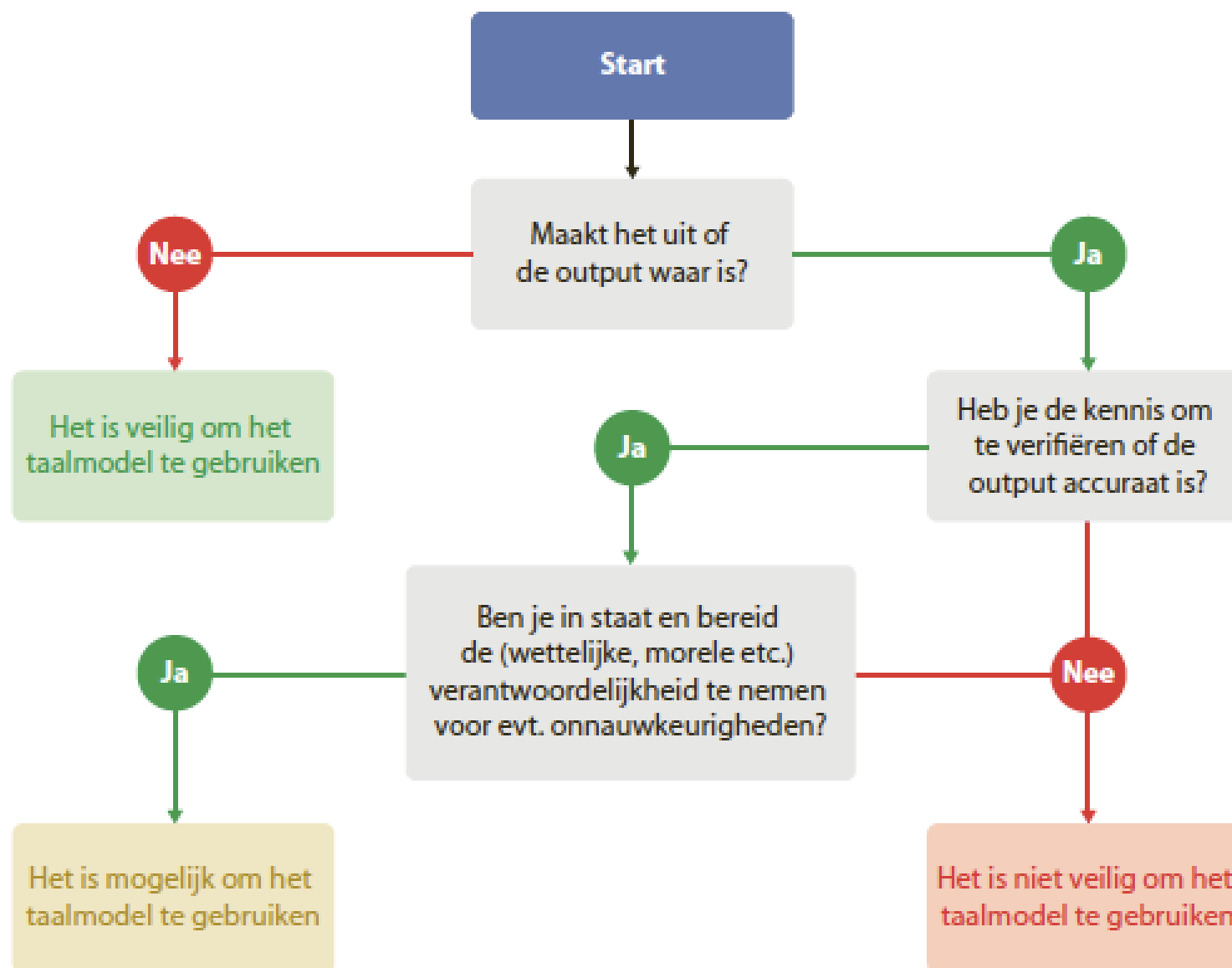
- De **persona**
- **GO**: GOal (taak)
- **ASK**: Audience (publiek) + Scope (grenzen) + Knowledge (concepten)
- **IT**: Input (materiaal) + Template (voorwaarden)

Ga eventueel verder met:

- **EDIT**: Error (onjuistheden) + Direction (expliciete instructies) + Input + Template

(Gebaseerd op: Coupé & Van Hilten, 2024.)

De rol van lezen bij GenAI: voorkennis vereist?

* Maar verifieer elk woord en elke zin op nauwkeurigheid en realiteitsgehalte.

De rol van GenAI bij lezen: mogelijke oplossingen

- **AANPAK**— Laat studenten een gegenereerde tekst analyseren aan de hand van leesvragen:
 - Wat is er goed en wat kan er beter?
 - Wat mist er en wat zou je eraan willen toevoegen?
 - Welke EDIT-prompt kun je verzinnen?
 - Wat zou je zelf hoe dan ook beter doen?
- **VOORKENNIS**— Geef leeshulp mee:
 - Je bent een student aan het hbo. Je wil een woordenlijst aanleggen met nieuwe woorden. Het gaat om deze woorden: [...]. Geef per woord een betekenis/synoniem en een contextzin. Geef ook de [Engelse] term aan van de woorden. Zet alles in een handig schema dat ik kan downloaden. Maak daarna ook een meerkeuzequiz met telkens vier antwoordopties, zodat ik deze woorden nog beter kan oefenen.
 - Laat een tekst samenvatten in een strip.
- **OPBRENGST**— Maak de tekst interactief voor een actieve lezing:
 - Laat ze interacteren met de tekst, door ermee te chatten, ernaar te luisteren en/of een video ervan te bekijken; zie hiernaast een voorbeeld in NotebookLM (inloggen met Google-account).

Wie/wat schrijft wat?

Ondersteunende AI (assistive AI)

- gebruikt jouw eigen inhoud voor de output
- maakt geen nieuwe inhoud
- geeft valide output als de input valide is
- kan eigen input ordenen (precisie/conformiteit)
- herkent fouten in grammatica, spelling en dergelijke

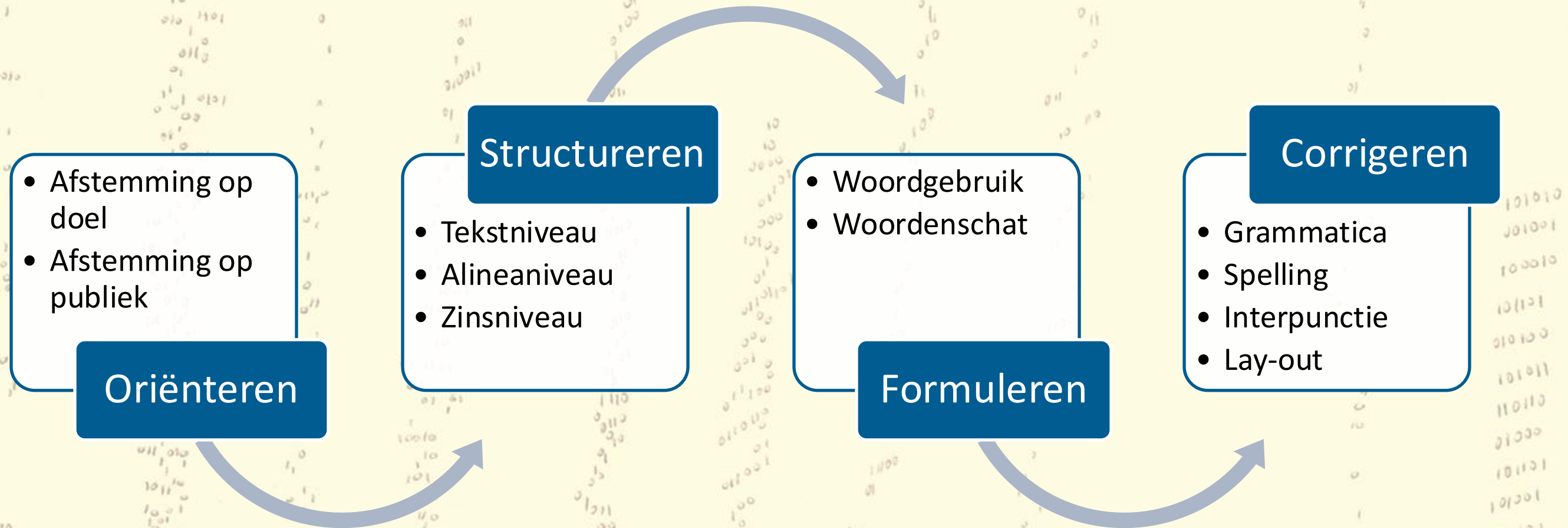
Generatieve AI (generative AI)

- gebruikt de promptinhoud voor de output
- maakt nieuwe inhoud
- geeft output die al dan niet valide is
- levert kant-en-klare output
- maakt tekst die al gecorrigeerd is op grammatica, spelling en dergelijke

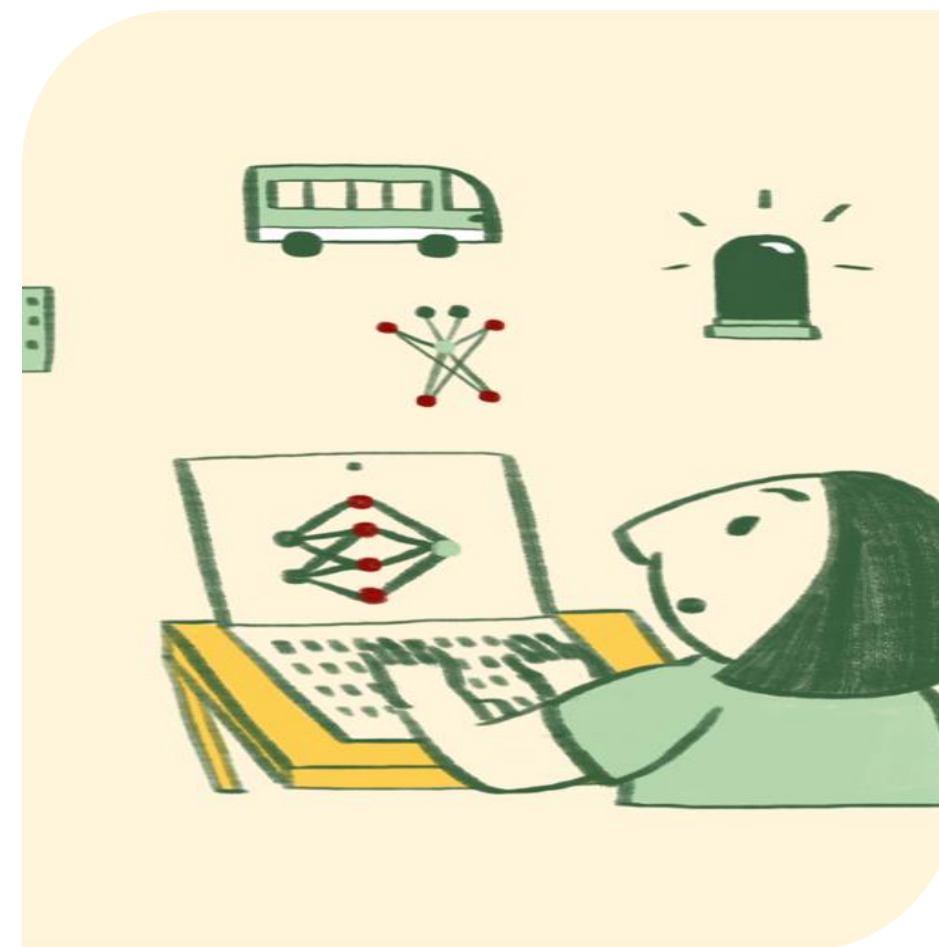
(Gebaseerd op: Jane Mahoney, 2025)

Schrijven = denken

De mogelijke rollen van AI

- *Oriënteren & structureren*: Brainstormmaatje
- *Structureren & formuleren*: Critical friend
- *Formuleren & corrigeren*: Redacteur
- *Corrigeren*: Corrector
- *Het gehele proces ineens*: Schrijver

Waar gebruik je AI en wat doe je zelf?

- Stap 1: de opdracht begrijpen ———
- Stap 2: het rapport lezen ———
- Stap 3: aantekeningen maken ———
- Stap 4: een opzetje maken ———
- Stap 5: kladversie schrijven ———
- Stap 6: mooiere versie schrijven ———
- Stap 7: alles nogmaals controleren —
- Stap 8: inleveren! ———

Docent

Leesassistent

ZELF!

Brainstormmaatje

ZELF!

Feedbackgever

Redacteur/corrector/ZELF!

ZELF!

Wie schrijft, die blijft (denken)

Contact? Mail naar taal@hva.nl

Denk jij of schrijft AI?

OPeRA

OnderwijsPartners Regio Amsterdam e.o.
Netwerk voor vo-ho aansluiting

Illustratieverantwoording & bronnen

- Diana Spierings / Hogeschool van Amsterdam / CC-BY-NC 4.0
- Hanna Barakat & Cambridge Diversity Fund / Better Images of AI / Turning Threads of Cognition / CC-BY 4.0
- Yasmine Boudiaf & LOTI / Better Images of AI / Data Processing / CC-BY 4.0
- Nadia Piet & Archival Images of AI + AIxDESIGN / Better Images of AI / CC-BY 4.0
- Janet Turra & Cambridge Diversity Fund / <https://betterimagesofai.org> / CC-BY 4.0
- <https://www.rotterdamsportsupport.nl/artikel/het-topje-van-de-ijsberg-probeer-eens-verder-te-kijken>
- Ivo Kruusamägi - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=48127118>
- Ideogram.ai
- Anton Grabolle / Better Images of AI / Human-AI collaboration / CC-BY 4.0
- Max Gruber / Better Images of AI / Ceci n'est pas une banane / CC-BY 4.0
- Jane Mahoney, 2025, University of Groningen | Language Centre
- Joahna Kuiper / Better Images of AI / Little data houses / CC-BY 4.0
- Hanna Barakat & Archival Images of AI + AIxDESIGN / Better Images of AI / CC-BY 4.0
- Rick Payne and team / Better Images of AI / Ai is... Banner / CC-BY 4.0
- Hanna Barakat & Archival Images of AI + AIxDESIGN / Better Images of AI / CC-BY 4.0
- Teresa Berndtsson / Better Images of AI / Letter Word Text Taxonomy / CC-BY 4.0
- Hanna Barakat & Cambridge Diversity Fund / Better Images of AI / CC-BY 4.0
- Dorst, L., *Machine Translation in Higher Education*, https://rise.articulate.com/share/aPlvTmrEf7Dz_DBJ1jC3pwpdlv50l7fO#
- Kosmyna, N., Hauptmann, E., Yuan, Y. T., Situ, J., Liao, X. H., Beresnitzky, A. V., Braunstein, I., & Maes, P. (2025), <https://doi.org/10.48550/arxiv.2506.08872>
- De Wachter, L., Bouwer, R., & Van der Loo, J. (2024), https://ilt.kuleuven.be/forumdag2024/slides/Forumdag2024_DeWachterBouwerVanderLoo.pdf
- Coupé, G., & Van Hilten, M. (2024), <https://hsnbundels.taalunie.org/wp-content/uploads/2024/10/Deel-4-artikel-2.pdf>
- Barend Last/Chatten met Napoleon, naar Aleksandr Tiulkanov, 19 januari 2023

OPeRA (Onderwijspartners Regio Amsterdam en omstreken)
is een samenwerking van Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Inholland,
Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam.

Alle partner vo-scholen in
Noord-Holland en Flevoland